

Добрянська Н. В.
Горелова В. Ю.
Пушкар О. А.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО КРИТЕРІЇВ ЄС

Навчальний посібник

ЮРІНКОН ІНТЕР
Київ–2025

Рекомендовано до друку Вченою радою
Таврійського Національного Університету імені В. І. Вернадського
(протокол № 11 від 27.06.2025 р.)

Рецензенти:

Дідківська Г. В., завідувач кафедри кримінального права та процесу Державного податкового університету, доктор юридичних наук, професор;
Армаш Н. О., заступник директора ДП «Центр судової експертизи та експертних досліджень», доктор юридичних наук, доцент;
Федчишин С. А., професор кафедри адміністративного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор.

Добрянська Н. В., Горелова В. Ю., Пушкар О. А.

Д57 Актуальні питання адаптації законодавства України до критеріїв ЄС: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 544 с.

ISBN 978-966-667-911-9

У навчальному посібнику розглядаються ключові аспекти адаптації українського законодавства до вимог Європейського Союзу. Висвітлюються історичні передумови європейської інтеграції, структура та джерела права ЄС, а також механізми гармонізації національного законодавства. Особливу увагу приділено *acquis communautaire*, принципам верховенства права ЄС та практиці імплементації європейських норм у різних сферах – від економіки до юстиції.

Видання орієнтоване на студентів, аспірантів, викладачів юридичних спеціальностей, а також фахівців, які займаються питаннями євроінтеграції. Матеріал подано з урахуванням сучасних викликів та перспектив розвитку правової системи України в контексті європейських стандартів.

The textbook covers the key aspects of the adaptation of Ukrainian legislation to the requirements of the European Union. The historical prerequisites of European integration, the structure and sources of EU law, as well as the mechanisms of harmonising national legislation, are highlighted. Particular attention is given to the *acquis communautaire*, the principles of the rule of EU law and the practice of implementing European norms in various areas, from the economy to justice. The textbook is aimed at students, postgraduates, and lecturers in legal disciplines, as well as professionals involved in European integration issues. The content is presented in light of contemporary challenges and the prospects for the development of Ukraine's legal system in the context of European standards. The material is presented with consideration of current challenges and the future prospects for the development of Ukraine's legal system in the context of European standards.

УДК 340.01(477:4+6ЄС)(075.8)

Видавництво «Юрінком Інтер» прагне сталого майбутнього для нашого бізнесу, наших читачів і нашої планети. Ця книга виготовлена з паперу, сертифікованого FSC® та PEFC™

ISBN 978-966-667-911-9

© Добрянська Н. В., Горелова В. Ю.,
Пушкар О. А., 2025
© Юрінком Інтер, 2025

ЗМІСТ

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	7
ПЕРЕДМОВА.....	8

Розділ 1. ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

§ 1.1. Історія та етапи європейської інтеграції	12
§ 1.2. Характеристика сучасного стану європейської інтеграції.....	17
§ 1.3. Місце України в європейському інтеграційному процесі	23
§ 1.4. Значення європейської інтеграції для України: політичні, економічні, соціальні та культурні аспекти.....	28
Контрольні запитання	35
Тестові завдання	36
Практичні завдання.....	37
Рекомендована література.....	38

Розділ 2. ПРАВОВА СИСТЕМА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

§ 2.1. Джерела права ЄС: первинне та вторинне право	44
§ 2.2. Ієрархія актів права ЄС.....	50
§ 2.3. Загальні принципи права ЄС	92
§ 2.4. Система судових органів ЄС.....	103
Контрольні запитання	120
Тестові завдання	121
Практичні завдання.....	123
Рекомендована література.....	124

Розділ 3. ACQUIS COMMUNAUTAIRE: ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА, ЗНАЧЕННЯ

§ 3.1. Поняття та структура acquis communautaire	134
§ 3.2. Значення acquis communautaire для адаптації законодавства України.....	137
§ 3.3. Acquis communautaire як критерій членства в ЄС	139
§ 3.4. Актуальні питання кодифікації acquis communautaire	142
Контрольні запитання	147
Тестові завдання	148
Практичні завдання.....	150
Рекомендована література.....	151

Розділ 4. ПРИНЦИПИ ТА МЕХАНІЗМИ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄС

§ 4.1. Основні принципи адаптації законодавства України до права ЄС: принцип верховенства права ЄС, принцип прямої дії, принцип субсидіарності.....	162
§ 4.2. Механізми адаптації законодавства України до права ЄС: гармонізація, імплементація, арлісасіоп.....	168
§ 4.3. Роль органів державної влади та громадянського суспільства у процесі адаптації законодавства.....	175
Контрольні запитання	178
Тестові завдання	179
Практичні завдання.....	181
Рекомендована література.....	182

Розділ 5. АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄС У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

§ 5.1. Правове регулювання внутрішнього ринку ЄС та його адаптація в Україні.....	192
§ 5.2. Адаптація законодавства у сфері конкуренції та захисту прав споживачів.....	202
§ 5.3. Правове регулювання фінансових послуг та його адаптація в Україні.....	212
Контрольні запитання	225
Тестові завдання	226
Практичні завдання.....	228
Рекомендована література.....	229

Розділ 6. АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄС У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

§ 6.1. Правове регулювання трудових відносин та соціального захисту в ЄС та його адаптація в Україні.....	238
§ 6.2. Адаптація законодавства у сфері охорони здоров'я та освіти.....	250
§ 6.3. Правове регулювання міграції та інтеграції в ЄС та його адаптація в Україні.....	260

Контрольні запитання	273
Тестові завдання	274
Практичні завдання.....	276
Рекомендована література.....	277

Розділ 7. АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄС У СФЕРІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

§ 7.1. Правове регулювання охорони навколишнього середовища в ЄС та його адаптація в Україні.....	286
§ 7.2. Адаптація законодавства у сфері управління відходами та водними ресурсами	306
§ 7.3. Правове регулювання енергетики та його адаптація в Україні...	354
Контрольні запитання	381
Тестові завдання	382
Практичні завдання.....	384
Рекомендована література.....	385

Розділ 8. ПРАВОВА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЮСТИЦІЇ ТА БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ ПРАВА ЄС

§ 8.1. Європейські агентства у сфері юстиції та безпеки: Євроюст, Європол і Frontex.....	394
§ 8.2. Адаптація законодавства у сфері боротьби зі злочинністю та корупцією	409
§ 8.3. Правове регулювання захисту персональних даних та його адаптація в Україні.....	417
§ 8.4. Адаптація законодавства у сфері міграції та прикордонного контролю	424
Контрольні запитання	436
Тестові завдання	437
Практичні завдання.....	438
Рекомендована література	439

Розділ 9. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО КРИТЕРІЇВ ЄС

§ 9.1. Інституційні проблеми адаптації законодавства	449
§ 9.2. Проблеми ресурсного забезпечення адаптації законодавства.....	461

ЗМІСТ

§ 9.3. Проблеми правової культури та менталітету у процесі адаптації законодавства	483
§ 9.4. Соціально-економічні наслідки адаптації законодавства	493
Контрольні запитання	499
Тестові завдання	500
Практичні завдання.....	502
Рекомендована література	503

Розділ 10. ПЕРСПЕКТИВИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

§ 10.1. Стратегічні пріоритети європейської інтеграції України	512
§ 10.2. Роль громадянського суспільства у процесі європейської інтеграції.....	524
§ 10.3. Міжнародний досвід європейської інтеграції та його значення для України.....	527
Контрольні запитання	536
Тестові завдання	537
Практичні завдання	539
Рекомендована література	540

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЄС	– Європейський Союз
Україна	– Україна
acquis communautaire	– повне право ЄС (включає договори, директиви, регламенти, рішення, практику Суду ЄС тощо)
АПК	– Асоціативна угода між Україною та ЄС
ДФЄС	– Договір про функціонування Європейського Союзу
ЄК	– Європейська Комісія
ЄП	– Європейський Парламент
ЄЄС	– Суд Європейського Союзу
ВРУ	– Верховна Рада України
МЗС	– Міністерство закордонних справ України
Мін'юст	– Міністерство юстиції України
НЗУ	– Національне законодавство України
ТС	– Технічні стандарти ЄС
ЗМІ	– Законодавство міжнародних інституцій
ЗП	– Законодавство Європейського парламенту
ДС	– Державні стандарти
ПК	– Правова культура
ПІ	– Правова імплементація
ГС	– Громадянське суспільство
МП	– Міжнародне право

ПЕРЕДМОВА

Європейський Союз як унікальне міжнародне об'єднання продовжує демонструвати стійкість перед сучасними геополітичними викликами, економічними потрясіннями та загрозами безпеці. Сьогодні це об'єднання 27 держав-членів із населенням понад 448,4 мільйонів осіб, територією 4,23 мільйони км² та сумарним ВВП понад 16,7 трильйонів євро. Важливо відзначити, що після виходу Великобританії у 2020 році, ЄС пройшов період адаптації, проте зберіг свою економічну та політичну вагу. Економіка блоку продемонструвала стійкість під час енергетичної кризи 2022–2023 років.

Незважаючи на економічне уповільнення у 2023 році (зростання ВВП лише 0,5%), ЄС зберігає статус одного з найбільших економічних і торговельних блоків світу, що становить близько 15% світового товарообігу. ЄС являє собою інноваційну модель наднаціональної інтеграції, яка поєднує елементи міжнародного та національного права. Його правова система, що вбирає найкращі практики романо-германської та англо-саксонської юридичних традицій, стала зразком для багатьох країн, які прагнуть до євроінтеграції.

Особливу цінність становлять механізми захисту прав людини та юридичних осіб, розроблені інституціями ЄС. Ці механізми поєднують демократичні принципи з ефективними інструментами правового регулювання, що дозволяє балансувати інтереси держав-членів у процесах інтеграції.

Досвід таких колишніх пострадянських країн як Литва, Латвія та Естонія, а також сусідніх держав – Польщі, Словаччини та Угорщини, які успішно інтегрувалися до ЄС, є особливо актуальним для України в умовах російської агресії.

Для України ЄС залишається ключовим стратегічним партнером. Правову основу співпраці визначає Угода про асоціацію, яка передбачає не лише розвиток торговельно-економічних відносин, а й глибоку гармонізацію законодавства з європейськими стандартами, зокрема через імплементацію *acquis communautaire*.

Вивчення права Європейського Союзу має вирішальне значення для модернізації української правової системи, оскільки саме в ньому сконцентровані найсучасніші досягнення світової юриспруденції. Це дозволить Україні не лише відповідати критеріям євроінтеграції, а й створювати ефективну правову систему, здатну забезпечити сталий розвиток держави.

Розділ 1

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

EUROPEAN INTEGRATION AND ITS IMPORTANCE FOR UKRAINE

У розділі 1 розглянуто еволюцію європейської інтеграції як унікального історико-політичного феномену, що трансформувався від економічного союзу до складної багаторівневої моделі наднаціонального управління. В роботі системно аналізовані етапи інституційного розвитку Європейського Союзу – від Паризького та Римських договорів до Лісабонської угоди, з особливим акцентом на трансформацію правових і політичних механізмів. Особливу увагу приділено актуальним викликам сучасності: фінансовим, міграційним, пандемічним та безпековим кризам, які суттєво вплинули на динаміку інтеграційних процесів та спричинили переосмислення принципів функціонування ЄС. У дослідженні запропоновано аналітичну модель місця України в європейському проєкті: від асоціації до повноправного членства, що розглядається не лише як зовнішньополітична мета, а як екзистенційна парадигма модернізації. Обґрунтовано, що європейська інтеграція для України – це не лише імплементація *acquis communautaire*, а глибокий процес інституційної перебудови, зміни управлінських практик, посилення демократичної легітимності та утвердження національної ідентичності в європейському контексті. Водночас наголошено, що сучасний ЄС перебуває в пошуках балансу між поглибленням інтеграції та адаптацією до нової геополітичної реальності, в якій Україна стає не лише об'єктом, а й активним суб'єктом інтеграційної трансформації. Робота має міждисциплінарний характер і поєднує елементи правознавства, політичної науки, європейських студій і соціології трансформацій, що дозволяє осмислити євроінтеграцію як комплексний процес соціально-політичного становлення нової європейської спільноти, до якої прагне долучитися Україна.

*The first chapter examines the evolution of European integration as a unique historical and political phenomenon that has transformed from an economic union to a complex multilevel model of supranational governance. The study provides a systematic analysis of the stages of institutional development of the European Union – from the Paris and Rome Treaties to the Lisbon Treaty – with a particular emphasis on the transformation of legal and political mechanisms. Particular attention is paid to the current challenges of our time: financial, migration, pandemic and security crises, which have significantly affected the dynamics of integration processes and led to a rethinking of the principles of the EU's functioning. The study proposes an analytical model of Ukraine's place in the European project: from association to full membership, which is seen not only as a foreign policy goal, but also as an existential paradigm of modernisation. It is substantiated that European integration for Ukraine is not only the implementation of the *acquis communautaire*, but also a profound process of institutional restructuring, changes in management practices, strengthening of democratic legitimacy and assertion of national identity in the European context. At the same time, it is emphasised that the modern EU is seeking a balance between deepening integration and adapting to the new geopolitical reality, in which Ukraine is becoming not only an object but also an active subject of integration transformation. The work has an interdisciplinary character and combines elements of jurisprudence, political science, European studies and sociology of transformations, which allows us to understand European integration as a complex process of socio-political formation of a new European community, which Ukraine is seeking to join.*

§ 1.1. Історія та етапи європейської інтеграції

Феномен європейської інтеграції, що сформувався у другій половині ХХ століття, має свої корені в глибокій трансформації європейської політичної думки після катастрофи Другої світової війни. Історичний досвід показав, що традиційна система міжнародних відносин, заснована на принципі національного суверенітету та балансі сил, виявилася неспроможною запобігти руйнівним конфліктам.

В цьому контексті європейська інтеграція виникла як інноваційна модель подолання національної роздробленості через створення наднаціональних інституцій. Фундаментальним концептом став принцип об'єднання суверенітетів у ключових галузях, що дозволило б перетворити традиційне геополітичне суперництво на співпрацю.

Паризький договір 1951 року, що заснував Європейське об'єднання вугілля та сталі (ЄОВС), став першою практичною реалізацією цієї ідеї. Ініціатива французького міністра закордонних справ Робера Шумана, розроблена під керівництвом Жана Моне, мала революційний характер. Вона передбачала створення спільного ринку вугілля і сталі, наднаціональне управління цими стратегічними галузями та поступову інтеграцію виробничих потужностей.

Особливе значення мало те, що до ЄОВС увійшли колишні противники — Франція та Німеччина, а також Італія та країни Бенілюксу. Це дозволило цим країнам усунути економічні передумови для військових конфліктів, створити механізми взаємного контролю та запровадити новий тип міждержавних відносин.

Юридична новизна ЄОВС полягала у створенні оригінальної інституційної структури таких як:

1. Вища наднаціональна влада (праобраз майбутньої Єврокомісії)
2. Спеціальна Рада міністрів
3. Консультативні комітети
4. Суд, що гарантував дотримання договору

Ця модель продемонструвала свою ефективність, заклавши основи для подальшого розширення інтеграції. Вже на цьому етапі проявилися характерні риси європейського проекту такі як поєднання економічної та політичної інтеграції, поступове обмеження національного суверенітету, розвиток наднаціональних інституцій був зроблен акцент на правовій базі співробітництва цих держав.

§ 1.1. Історія та етапи європейської інтеграції

Таким чином, ЄОВС стало не просто економічним об'єднанням, а лабораторією нової форми міждержавної взаємодії, яка згодом трансформувалася у сучасний Європейський Союз.

Подальша інституційна еволюція європейської інтеграції отримала імпульс з підписанням Римських договорів 1957 року, які конституціювали два нових автономних співтовариства – Європейське економічне співтовариство (ЄЕС) та Європейське співтовариство з атомної енергії (Євратом). Ці договори ознаменували перехід до якісно нового етапу інтеграції, де пріоритетом стало створення комплексної економічної спільноти. Ядром інтеграційного процесу виступила концепція митного союзу, що передбачала не просто ліквідацію митних бар'єрів між державами-членами, а формування єдиного зовнішнього тарифу щодо третіх країн, що створило передумови для подальшого формування спільного ринку. Інноваційним досягненням стало інституціолізоване закріплення принципу «чотирьох свобод» – необмеженого переміщення товарів, послуг, капіталу та робочої сили, що трансформувало економічний простір учасників договору в єдиний органічний механізм. Юридично ці принципи були реалізовані через систему директив і регламентів, що мали прямий дію в національних правових системах. Паралельно інституційна архітектура зазнала ускладнення – було створено Раду міністрів як орган міждержавного прийняття рішень, Комісію як наднаціональний виконавчий орган, а також розширено повноваження Європейської парламентської асамблеї. Особливістю цього етапу стало формування оригінальної правової системи співтовариств, яка поєднувала елементи міжнародного публічного права з механізмами наднаціонального регулювання, що знайшло відображення у прецедентній практиці Суду Європейських співтовариств, який розвинув доктрини прямих дій та верховенства права співтовариств. Економічна інтеграція в рамках ЄЕС створила не лише новий формат регіонального співробітництва, але й стала лабораторією для тестування інноваційних моделей управління в умовах поступової передачі суверенних повноважень на наднаціональний рівень.

Період 1970–1980-х років став етапом глибоких інституційних трансформацій європейської інтеграції, що проявилися у двох ключових напрямках: політизації інтеграційних процесів та посиленні наднаціонального виміру. Створення Європейської політичної співпраці у 1970 році ознаменувало перші спроби координації зовнішньополітичних дій держав-членів поза рамками існуючих договорів, хоча й зберігало міжкурядовий характер такого співробітництва. Важливою віхою стало впровадження прямих виборів до Європейського парламенту у 1979 році, що надало цьому інституту

нову демократичну легітимність та поступово перетворило його з консультативного органу на повноцінного учасника законодавчого процесу. Паралельно спостерігалось зростання впливу наднаціональних інституцій, зокрема Комісії ЄЕС та Суду Європейських співтовариств, чії рішення формували основи європейського правопорядку. Ці процеси створили необхідні передумови для якісно нового етапу інтеграції, який був закріплений Маастрихтським договором 1992 року. Цей фундаментальний документ офіційно інституціалізував перехід від економічної інтеграції до політичного союзу через концепцію «трьох опор»: перша опора охоплювала традиційні сфери компетенції співтовариств (економічна та політична інтеграція), друга – спільну зовнішню політику і політику безпеки, третя – співпрацю у сфері правосуддя та внутрішніх справ. Така архітектура дозволила поєднати наднаціональні механізми першої опори з міждержавними форматами співпраці в інших сферах, відображаючи пошук балансу між інтеграційною глибиною та збереженням національного суверенітету. Маастрихтський договір також ввів інститут громадянства ЄС, що стало символічним підтвердженням переходу від суто економічного проекту до політичної спільноти, заклавши концептуальні основи для подальших розширень та поглиблень європейської інтеграції на початку XXI століття.

Кінець XX століття став періодом інтенсивної трансформації європейського проекту, де ключовим каталізатором змін виступило східне розширення. Історичне рішення 2004 року про прийняття до ЄС десяти нових членів, серед яких переважали колишні соціалістичні держави Центрально-Східної Європи, не лише змінило геополітичний ландшафт континенту, але й поставило нові виклики перед інтеграційною архітектурою. Включення країн з різною історичною спадщиною та економічним досвідом вимагало глибокої адаптації інституційних механізмів. Цей процес досяг свого апофеозу в Лісабонському договорі 2007 року, який здійснив радикальну реорганізацію правової основи Союзу. Відмова від триопорної моделі на користь єдиної правосуб'єктності ЄС відобразила еволюцію від міждержавної співпраці до справжнього наднаціонального об'єднання. Зміцнення законодавчих повноважень Європейського парламенту знаменувало новий етап у розвитку демократичної легітимності європейських інституцій, тоді як інкорпорація Хартії основних прав у первинне право ЄС надало інтеграційному проекту виразного аксіологічного виміру. Ці зміни не лише сприяли подоланню фрагментації правового порядку, але й створили механізми для ефективнішого реагування на виклики глобалізації, зокрема у сферах правосуддя, внутрішньої безпеки та зовнішньої політики. Паралельно розширення активізувало дискусію про межі європейського проекту,

§ 1.1. Історія та етапи європейської інтеграції

поставивши питання про оптимальний баланс між глибиною інтеграції та її географічним охопленням. Лісабонська реформа також запровадила інноваційні інструменти громадянської участі, такі як Європейська громадянська ініціатива, що відкрило нові можливості для формування транснаціональної публічної сфери. Ці інституційні зрушення супроводжувались посиленням ролі національних парламентів у європейському законодавчому процесі, що відобразило пошук нових форм взаємодії між різними рівнями публічної влади в умовах поглибленої інтеграції.

Сучасний етап європейської інтеграції відзначається динамічним пошуком оптимального співвідношення між поглибленням співпраці та географічним розширенням. Особливістю останнього десятиліття стало формування механізмів кризового менеджменту, зумовлене низкою викликів глобального характеру. Фінансово-економічні потрясіння початку 2010-х ініціювали процеси гармонізації бюджетної політики та створення Європейського механізму стабільності. Міграційні потоки середини десятиліття актуалізували питання спільного кордонного управління та реформування Дублінської системи. Пандемія COVID-19 стала каталізатором для розробки безпрецедентних інструментів фінансової солідарності, серед яких особливе місце посідає програма «NextGenerationEU» з її інноваційним механізмом спільного боргу. Ці процеси суттєво трансформували традиційні принципи європейського управління, сприяючи поступовій федералізації ключових сфер політики. Паралельно інституції ЄС продовжують роботу з розширення, де особливу увагу приділяється адаптації законодавства країн-кандидатів до вимог *acquis communautaire*. Український випадок демонструє новий формат взаємодії, де процес гармонізації права відбувається в умовах прискореної процедури оцінювання комплаєнтності. Сучасна інтеграційна модель поєднує елементи диференціації – з різними рівнями участі держав-членів у ключових ініціативах – з посиленням спільних інституційних рамок, що особливо помітно в таких сферах як цифрова трансформація, енергетична безпека та екологічний перехід. Цей двонаправлений процес – одночасно поглиблення ядра інтеграції та розширення її периферії – формує нову архітектуру європейського проекту, де традиційні концепції суверенітету та субсидіарності набувають оновлених інтерпретацій у контексті глобальних трансформацій.

Україна стоїть перед історичною необхідністю глибокої трансформації, де європейська інтеграція виступає не просто зовнішньополітичним орієнтиром, а комплексним проектом соціально-економічної модернізації та інституційного розвитку. Процес адаптації до європейських стандартів передбачає багаторівневу гармонізацію, що охоплює не лише формальне

приведення законодавства у відповідність до *acquis communautaire*, а й фундаментальну перебудову правової культури та механізмів державного управління. Досвід країн Центрально-Східної Європи свідчить, що успішна інтеграція вимагає синхронізації трьох ключових процесів: інституційної конвергенції, формування європеїзованої бюрократії та розвитку громадянського суспільства як контролюючого механізму. Особливістю українського контексту є необхідність паралельного здійснення глибоких структурних реформ у умовах надзвичайних викликів, що актуалізує питання адаптації європейських управлінських практик до місцевих реалій. Науковий аналіз цього процесу потребує міждисциплінарного підходу, що поєднує правознавчу, політологічну та економічну перспективи, зокрема дослідження механізмів трансформації публічної адміністрації, реформування судової системи та створення ефективних антикорупційних інститутів. Важливим аспектом є вивчення динаміки громадської підтримки євроінтеграційних процесів та її впливу на темпи реформ, що особливо актуально в умовах необхідності підтримання соціальної згуртованості. Унікальність українського досвіду полягає також у необхідності розробки інноваційних механізмів імплементації європейських стандартів у специфічних умовах, що відкриває нові напрями для порівняльних досліджень в галузі європейських студій. Цей процес має не лише практичне значення для державного будівництва, а й становить важливий кейс для теоретичного осмислення механізмів поширення європейських норм у постсоціалістичному просторі, збагачуючи загальноєвропейський дискурс про майбутнє інтеграційного проекту.